

TAHEKE

ISSN 0134-2266

1988

2

Pühapäeva hommikul ei minda kooli ega lasteaeda. Pühapäeva hommikul võib teha mis tahad. See mõte ei lasknud Mari-Liil magadagi, tema tahtis isaga tööle minna. Kohe, kui võileib söödud ja isal habe aetud saab. Enne poolt kümnet pidid nad jõudma Balti jaama. Öismäe trolli pealt tulid Aili, Evelin, Aet, Külle ja Kelli, trammiga Koplist Erko ja Lauri, mujalt hulk teisi. Vanalinna kassid andsid kõigile viisakalt teed. Võib-olla taipasid, et see vägi ei lähe jalutama ega poodi, vaid tööle. Maja eesruumis ootas Kodulinna Tiina. Tema on siin ema eest. Kõike teeb ja korraldab, võtab alati vastu. Tule siis puutööle, voolima, vaidlema, tantsule, söpra leidma või sõbraga kohtuma. Täna tulijaile jagas ta töö kätte. Väiksemaist said mõned pintslid, mõned töömehe present-labakud. Paljakäsi ei lasknud külm enam olla, niigi tükkis sörmikuisse ja jope alla.

Aet sõbrannadega läks Kooli tänavale. Neil jäi seal üks töö pooleli — katusekivid veel värvida. Tohoh, kes

Pühapäev «Kodulinna»

HELEN ARAK

tegi eelmine kord praaki ja nurgad värvimata jättis!

Erko, Lauri ja teised parajalt suured poisid tahtsid minna Harju tänava väljakaevamistele. Olgu peale, et talv, olgu peale maa külmunud, müürid peaks mullast välja kaevama. Kui leiaks veel mõne aardekirstu või vähemalt kirstu naelagi!

Päris suuri, keskkoolilapsi, oli kõige rohkem. Neil on jõudu kanda, kaevata, nemad oskavad ise ka tööd lei-

da ja meisterdada. Suurte töidki on kõige rohkem, lõppu ei näe . . .

Mari-Lii isaga sattusid pööningule. Isale on pooled vanalinna pööningud, keldrid ja õued tuttavad, justkui omad. Teist nii vana kodulinlast annab otsida. Isa teab uksi, mis jälle rõõmsalt kääksuvad, ja treppe, kuhu taas astuda saab. Isal on hea meel, kui mõni maja kodulinlaste abiga taas ellu ärkab. Ja kurjustab, kui miski ära lõhufakse või niisama laokil seisab.

Seegi kord vehkis isa labidaga tööd teha mis hirmus — varsti peaks auto kolikoorma järele sõitma. Mari-Lii on ukse juurde toikaid ja pilpaid kandnud, kolu on juba lauakõrgune hunnik. Nüüd võib ka lusti pärast natuke joosta ja ronida. Majaelanike see kolin küll ehmatab, aga pärast peaksid nad ometi rahule jääma, et nende pööning korda tehti.

Mari-Lii isa on neid Tallinna vanalinna tänavaid külalistelegi tuttavaks teinud. Kord käis ka Mari-Lii kahele sõbrapoisile Toompead ja Pikka jalga näitamas, pärast viis «Kodulinna» õuele mängima. Külalised noogutasid, et mõnus on siin jah, aga tehtud töö üle palju ei imestanud. Sest oma «Kodulinn» on ju ka Kingissepas, Tartus, Haapsalus ja mujalgi.

Lõpuks tuli aeg riided puhtamaks kloppida. Poisid olid parajalt mustad, maalritüdrukutel oli küljes oksoolilõhn ja riietel plekid peal, kogemata vööpasid nad endidki.

Vahepeal on ema kodu puhtaks kraaminud. «Aga meie aitasime linna koristada!» teatasid isa ja Mari-Lii ning riputasid joped nagisse. Kampsunid võtsid seljast. Sokid võtsid jalast. Ikka oli soe, kusagil sees . . . võib-olla südames.

Pildistanud TIIT KOHA

Kui Maidu koolist koju jõuab, läheb ta hobustele tere ütlemas. Enne on muidugi mõned asjad õiendatud. Murkal on pead silitatud. Kooliriided on koduriiete vastu vahetatud. Köht on täis söödud. Kuueaastase Heleni vadistamist on kuulatud. Aga siis on küll aeg niikaugel, et Maidu tõmbab talliukse lahti ja astub sooja hämarasse ruumi.

Hobused vaatavad, kes tuleb. Tello hakkab pead noogutama. Need noogutused on nagu väikesed kummardused. Tello justkui teretaks. Mõnikord teeb Tello noogutamise asemel sõbralikult õh-õh-õh. See on siis häälega teretamine. Aga võib ka olla, et küsimine, kas Maidul leivakoorukest on. Maidul harilikult ikka on. Tello võtab selle oma pehmete mokaadega Maidu peopesalt ja õhhitab veel. Kui vana Tello on, seda Maidu ei tea. Seda teab küll, et Tellol on raskeid päevi seljataga. Tellol oli pahur ja kuri peremees, kes hobust sageli peksis. Kurja inimese käes muutub ka hea loomuga hobune tigidaks. Lõpuks oli nii, et Tello ei lasknud peremehel end vankri ega ree ette rakedada. Seda pidi naabrirahvas tegema. Ei jäänud kurjal peremehel üle muud, kui panna ajalehte kuulutus: MÜÜA TÖÖHOBUNE.

Uues kodus muutus Tello jälle heaks. Maidugi saab teda ette ja lahti rakedada. Saaks väike Helengi, kui jõuaks ja ulataks. Maidu arvab, et Helenit hoiab Tello kõige rohkem — alati pöörab pea sinnapoole, kus Helen jookseb või mängib.

Mis töödeks Maidu kodus hobust vajatakse? Neid töid on palju. Musthamba küla ümbrus on mäqine ja metsane nagu

Maidu ja hobused

JAAN RANNAP

enamik Võrumaast. Kui talvel väikesed teed kinni tuiskavad, pääseb hobusega sinna, kuhu auto ei suuda sõita. Telloga tuuakse metsast puid endale ja naabritele, veetakse muudki, mis tarvis. Puuveol käib Maidu abiks koormat peale panemas.

Pildistanud JAAN RANNAP

Talvel on Tellol siiski vähe tööd. Kevadel ja suvel on teine asi. Siis läheb Maidu kodus hobust iga päev vaja. Möödunud suvel käisid Maidu ja vanaema hobusega Ruusmäe sovhoosi mullikakarjas.

Maidule meeldiks kõige rohkem ratsa karja sõita. Neiupõlves Maidu ema oli ratsakarjus. Sadulas istudes on ju hea mullikatele vastu kihutada, kui nad paha peale tükivad. Aga Tellole hästi ei meeldi, kui talle selga istutakse. Tello on ärahirmutatud hobune. Mõni aeg tagasi sai Tello talvisel maanteel soolaliiva puistavalt autolt kividega pihta. Sestsaadik kardab Tello kõiki suuri autosid, kruusautosid aga eriti.

Gaana vanust teab Maidu täpselt. Gaana on alles sälg, see tähendab noor, veel mitte töökõlvuline hobune. Ei ole ta veel range kaela saanud ega vankrit vedanud. Aiste, võru keeles vehmrite vahele on Maidu teda juba tagurdanud. See nõuab omajagu õpetamist. Kui Maidu hobuseid vaatama läheb, koputab ta käega Gaana põlve pihta ja ütleb: «Jalg!» Kui Gaana jala üles tõstab, saab ta kiita. Hobune peab harjuma jalga tõstma, muidu ei saa sepp talle raudu alla lüüa.

Gaanal tuleb veel palju õppida, enne kui temast tubli tööhobune kasvab. Palju tuleb Maidulgi vaeva näha, enne kui ta täismehena ellu astub. On ju Maidu praegu alles kolmanda klassi poiss. Koolitööga ei ole kõigil lastel ühtemoodi. Osal neist läheb soravalt lugema ja vigadeta kirjutama õppimine ladusalt, teistelt nõuab see palju pingutamist. Maidult nõuab suurt pingutamist. Maidu pingutabki.

Ruusmäe 8-kl. Kool.

PAHANDUS

ILLE GRÜN

Illustreerinud PRIIT PÄRN

RASMUS TEGI PAHANDUST JA SAI RIIELDA. TÜKK AEGA ISTUS TA SOLVUNULT MÄNGUNURGAS, PÜHKIS SIIS NINA PUHTAKS JA MARSSIS TEISE TUPPA.

«EMME, KAS VANAEMA ON SINU EMA?» NÕUDIS TA.

«MIKS SA SEDA KÜSID? SA TEAD JU KÜLL, ET ON,» VASTAS EMA TÕREDALT, SEST TEMA OLI KA SOLVUNUD.

«JA SINA OLED VANAEMA LAPS, EKS?» NÕUDIS POISS EDASI.

«LOOMULIKULT,» ÜTLES EMA JA OLI NATUKE VÄHEM SOLVUNUD NÄOGA.

«AGA MIKS SIIS TEMA SINUGA EI RIIÐLE, KUI SINA PAHANDUST TEED?»

«MINA OLEN OMA RIIDLEMISED KÕIK JUBA KÄTTE SAANUD, KUI MA VEEL PÄRIS LAPS OLIN. PEALEGI MINA PEEAEGU ENAM EI TEEGI PAHANDUST, VAHEL AINULT KOGEMATA JUHTUB.»

«VAATA, KUI VANAEMA KUULEB, ET SINA ENDAST VÄIKSEMALE LIIGA TEED, SAAD SINA KA RIIÐLDA,» KINNITAS RASMUS. SIIS PIDAS ENDAMISI ARU JA LISAS LEPLIKUMALT: «AGA MINA TALLE EI ÜTLE, SEST KAEBAMINE ON INETU. JA SEE MINUGA RIIDLEMINE VÕIS SUL JU KOGEMATA JUHTUDA, ON JU?»

SELLE PEALE HAKKASID NAD MÕLEMAD NAERMA JA PAHANDUS OLIGI OTSAS.

Trollibussis

MALLE ALEKSIUS

Artur ja ema sõidavad trollibussis.

«Kuule, miks bussi aknad läbi ei paista?» niheleb Artur ema süles.

«Need on jääs, näed ju isegi,» ütleb ema. Emal on unine nägu.

«Miks aknad jääs on?» kopsib Artur kandadega vastu pingiserva.

«Külmast. Täna on väga külm ja trolli ei köeta. Ära lurista ninaga,» palub ema.

Artur tõmbab veel korra tasakesi ninaga ja proovib siis külmale klaasile sooja hingeõhku puhuda.

Üüh... üüh... tugevamini... ooh! Klaasile tekib väike jääst vaba laik.

Üüh... üüh... tugevamini... ooh! «Kuule, miks see auk suuremaks ei lähe?» tüdineb Artur varsti hingeauruga klaasi soojendamast.

«Ise oled ka väike,» ütleb ema.

Seda teab Artur isegi.

«Tead, paneme kõik inimesed siin trollis akendele puhuma, siis jõuab kogu jää ära sulatada,» püüab erutatud Artur istmele püsti tõusta.

«Kõiki ei saa puhuma panna,» tõstab ema Arturi tagasi põlvele.

«Miks?»

«Kõik ei taha.»

Artur usub küll, et kõik ei taha hingeõhuga klaasi soojendada.

Aga mis siis teha?

Artur ei saa kuidagi aru, mispärast meeldib suurtele inimestele sõita trollis, mille aknad on jääs.

«Ma võin ju teiste eest ka puhuda,» vaatab ta äkki küsivalt emale otsa.

«Teiste eest ei jõua kõike ära teha,» ütleb ema. Ütleb imeliku häälega, just nagu ohtes.

Sõida tasa üle silla

PEEP ILMET

KÜLL TOO KELL LÕÖB KÖLLA-KILLA
SÕIDA TASA ÜLE SILLA

ÜLE SILLA ÄRA KOLLA
LASE SILLAL RAHU OLLA

SILLAL SÕITES ÄRA HULLA
MÕNI VÕIB VEEL VASTU TULLA

ÄRA MÕIRGA ÄRA MÖLLA
ÄRA KESET SILDA TÕLLA

NONDA JÄÄD VEEL TÕLLA ALLA
KIBE KISA VEEREB VALLA

ÜLE SILLA SÕIDA KÜLLA
KÜLAST LEIAD SÕBRA ÜLLA

AGA EMAKEELE KELLA
HOIA NAGU EMA HELLA.

Lastekirjanik J. Oro, kellele on pühendatud käesolev lehekülg, kirjutas luuletusi ja jutukesi siis, kui praegused vanaemad-vanaisad käisid kelgusõitu tegemas. Pikka aega toimetas J. Oro tolleaegset lasteajakirja «Laste Rõõm». J. Oro luuletusi oli rohkesti vanaemade-vanaisade lugemikes. Ka siinolevad tööd on võetud poolesaja aasta eest ilmunud kooliraamatust. J. Oro on kirjanikunimi. Kooliõpetajast autori tegelik nimi oli Julius Oengo.

Illustreerinud MADE BALBAT

KUI PEEDUKE KUKKUS

PEEDU KUKUB TÄNAVAL KÄPULI. SEL SILMAPILGUL HIRNUB LÄHEDAL VOORIMEHE HOBUNE. PEEDU VIHASTAB JA HÜÜAB:
«HÄBI! ISE OLED SUUR LOOM, AGA EI TEA, ET TEISE ÕNNETUSE ÜLE EI TOHI NAERDA!»

VASTLAPÄEVAL

J. ORO

TÄNA JÄRVEL LIBE JÄÄ,
JÄRVEKALDAL LUMI HÄÄ.
JUKU KELGU VÄLJA TÕI,
MIKU UISUD ALLA LÕI.

MIKU LIUGLEB JÄRVEJÄÄL,
JUKU KELGUGA ON MÄEL,
SÄÄLT TA ALLA VUHISEB,
LUMI TUISKAB, TUHISEB.

ÄKKI JÄÄLE TORMAB KRANTS,
MIKU MAHA KUKUB PRANTS!
JUKU NAERAB: «HA-HA-HAA!
SA EI OSKA LIUELDA!»

LENDAB KELK KUI MÄNGUPALL.
SALAKÄND ON LUME ALL,
VISKAB KELGU KUMMULI,
PAISKAB POISI RINNULI.

TÄNA JÄRVEL LIBE JÄÄ,
JÄRVEKALDAL LUMI HÄÄ..
JUKU JÄLLE KELGU PÄÄL,
MIKU PÜSTI JÄRVEJÄÄL.

EI OLNUD AEGA

«EMA, MA OLEN ÜLENI MÄRG, MA KUKKUSIN VETTE!»

«MIS, UUTE PÜKSTEGA?»

«JAH, ASI LÄKS NII KIIRESTI, ET POLNUD SUGUGI AEGA NEID JALAST ÄRA
TÕMMATA.»

Oma kass

MAIMU LINNAMÄGI

ÜKS NURRUMASIN
ON KAHTLEMATA KENA
ELUS ASI.

KUI TA SUL YEEL
KÕRGUST HÜPPAB
JA HIIRI JAHIB,
SULLE MAIA NÄOGA
OTSA VAHIB,
VÕI AJAB TAGA LÕNGAKERA,
SIIS ON TA IMELOOM
JA SILMATERA.

AGA KUI TA SUL JUBA
LILLI NÄRIB
JA RIIDEIS RIPUB,
SIND KANNAST KRIIBIB
JA KAPPI KIPUB,

KUI EMA SINULT AINA ARU PÄRIB:
MIKS KASSI LIIV ON VÄLJA VIIMATA?
MIKS KASS ON ALLES ILMA PIIMATA!

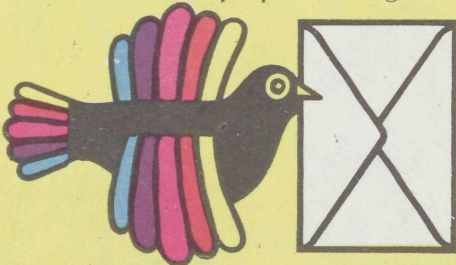
SIIS POLE KASS
MINGI IMELOOM,
VAID PIMELOOM
MIS PIMELOOM.

Vastlasõit

See oli möödunud aastal vastlate aegu. Vanaisa ütles hommikul:
«Õhtul teeme vastlasõitu.»

Koolis läks aeg igavalt. Tunnid venisid kui laisad loomad. Ometi lõpuks said tunnid läbi. Kodus vanaisa juba ootas. Riie-
tusin ümber, sõin ja läksime talli juurde. Vanaisa rakendas
hobuse saani ette. Pani hobusele kuljused kaela ja sõit läks lahti.
Igavene vahva oli! Kuljused kõlisesid ja suksu lasi traavi.
Tuppa tagasi jõudnud, pani ema kuumad seajalad ja vastlakuklid
lauale. Hakkasime sööma. Pärast sööki meenutasime saanisõitu
veel küdeva ahju juures. Igati maru oli, kauaks jäi meelde.

PEEP KOLTSIN,
Kilingi-Nõmme Keskkooli
IIIb klassi õpilane

«Lõbus talvapäev» — joonistanud ENE PRANGLI Pärnu 6. Keskkoolist

Kuud taga ajamas

Islandi muinasjutu järgi

Ühel õhtul märkas külarahvas kaljude taga mäetipul kuud. Kuu oma taevasel ringkäigul oli tulnud külale õige lähedale, palju lähemale kui tavaliselt. Kui keegi oleks roninud mäetippu, oleks tal olnud lihtne kuu kinni võtta ja külasse tuua. See mõte hakkas külarahvale meeldima. Oma küla kuu oleks suur asi. Poleks siis enam hirmu, et pikal pimedal õhtul võib lambikeses kalarasv lõppeda. Kuu kiirgus valgustaks tervet küla. Mis muud, kui mehed märke! Kes just noorusest nõder või vanadusest väeti polnud, läks kuud ära tooma.

Aga kui mehed mäetippu jõudsid, ei olnud kuud enam seal. Kuu oli vahepeal järgmise mäetipu poole liikunud. Kui talle õige sinna järele ronida!

Hakkasidki mehed alla laskuma, et siis teisele, veel kõrgemale mäetipule tõusta. Ja ennäe, mida madalamale nad said, seda

Illustreerinud HELDUR LARETEI

RI RANT

madalamale laskus ka kuu. See andis hoogu juurde. Mehed kiirustasid allapoole nagu jaksasid. Aga kui nad mäejalamile jõudsid, oli kuu kadunud.

Kuhu ta küll sai, mõflesid mehed. Ta vist kardab meid. Ühelt mäelt teisele ronides otsisid nad kuud kõikjalt, otsisid ja hüüdsid:

Armas kuu, kallis kuu,
teeme õige nii:
sina mulle tasku poe,
ma sind koju viin.

Kuid kuu ei tahtnud kellegi taskusse pugeda. Ta veeres edasi mööda taevatelki, jagades endistviisi valgust kõigile inimestele. Teda jahtinud meestel ei jäänud muud üle, kui väsinutena tagasi koju pöörduda.

Suur uudis

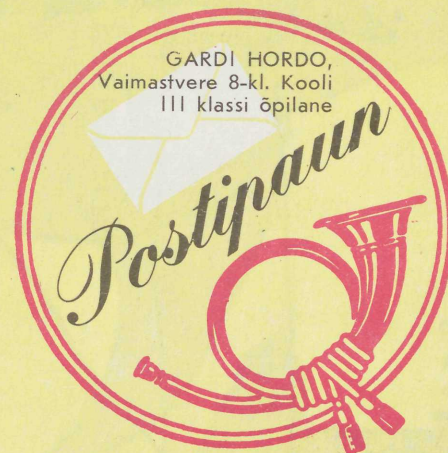
Kooli toodi mitmes suuruses uusi pinke. Me ei teadnud, kellele need saavad. Ühel päeval öeldi, et meie klass saab need endale. Kõik olid ärevil ja ootasid, millal pingid sisse toome. Pärast tunde hakkasimegi pinke klassi tassima. Vanu koolipinke tõstsime neljakesi. Aega võttis küll, aga klassi saime tühjaks. Uued pingid olid palju kergemad, sest toolid olid lauast eraldi. Hea tunne on uues pingis istuda. Ainus halb asi on, et nad võtavad tinti sisse. Nüüd ei tohi käsi pesemata kooli tulla.

Koolipäev

Emakeeles kirjaread vihikusse vean,
loodusloos põnevusest hinge kinni pean.
Matemaatikaga maadlen parajalt,
vene keel, noh, seegi hoidku alt.

Laulutunnis JO-LE-MI-d pean kordama,
joonistuses hästi värve segama.
Võimlemises hüppan, jooksen nagu vaja,
ongi õhtu, hüvasti nüüd, koolimaja!

EVA TAMMELO,
Tartu 2. Keskkooli
11a klassi õpilane

Meeenutan vaheaega

Õues käre talveilm.
Iga päev on aina külm.
Välja minna ma ei taha,
külmapoiss on väga paha.

Uisud need on rooste läinud,
pole ammu jääl käinud.
Suusad need on määrimata,
lumesõjast rääkimata.

Kas on mõtet jorutada,
toanurgas norutada?
Raamatu nüüd haaran ma,
hakkan ruttu lugema.

VIRGE POOPUU,
Valjala 8-kl. Kooli
117 klassi õpilane

RIINA KARNAU,
Rapla Keskkooli
11c klassi õpilane

Härmas aken

On aken nagu lumelill
ja aknal istub laps.
Ei kaja enam pajupill
ja lumi on nii paks.

On õues kõrge lumevall
ja lapsed mängivad.
Üks tuleb, käes on lumepall,
ei veel poe süngi nad.

TÄPI

KATRIN KULDJÄRV

LIISI VANAEMAL ON KIRJU KANA TÄPI. KUI VÄLJAS VÄGA KÜLMAKS LÄHEB, TOOB VANAEMA TÄPI KUURIST TUPPA.

TÄPI KAST ON KÖÖGINURGAS. MÕNIKORD LUBAB VANAEMA TÄPI KÖÖKI JALUTAMA. TÄPI KÖNNIB SIIS TÄHTSALT KAAGUTADES SIIA-SINNA,

Tihased

AIVAR POHLAK

Isa istus oma toas kirjutuslaua taga ja tegi tööd, Andres mängis veidi eemal põrandal. Andres teadis, et isa ei tohi segada. Ega Andres tavaliselt seganudki, tal olid omad mängud, kuid täna muretses poiss tihaste pärast.

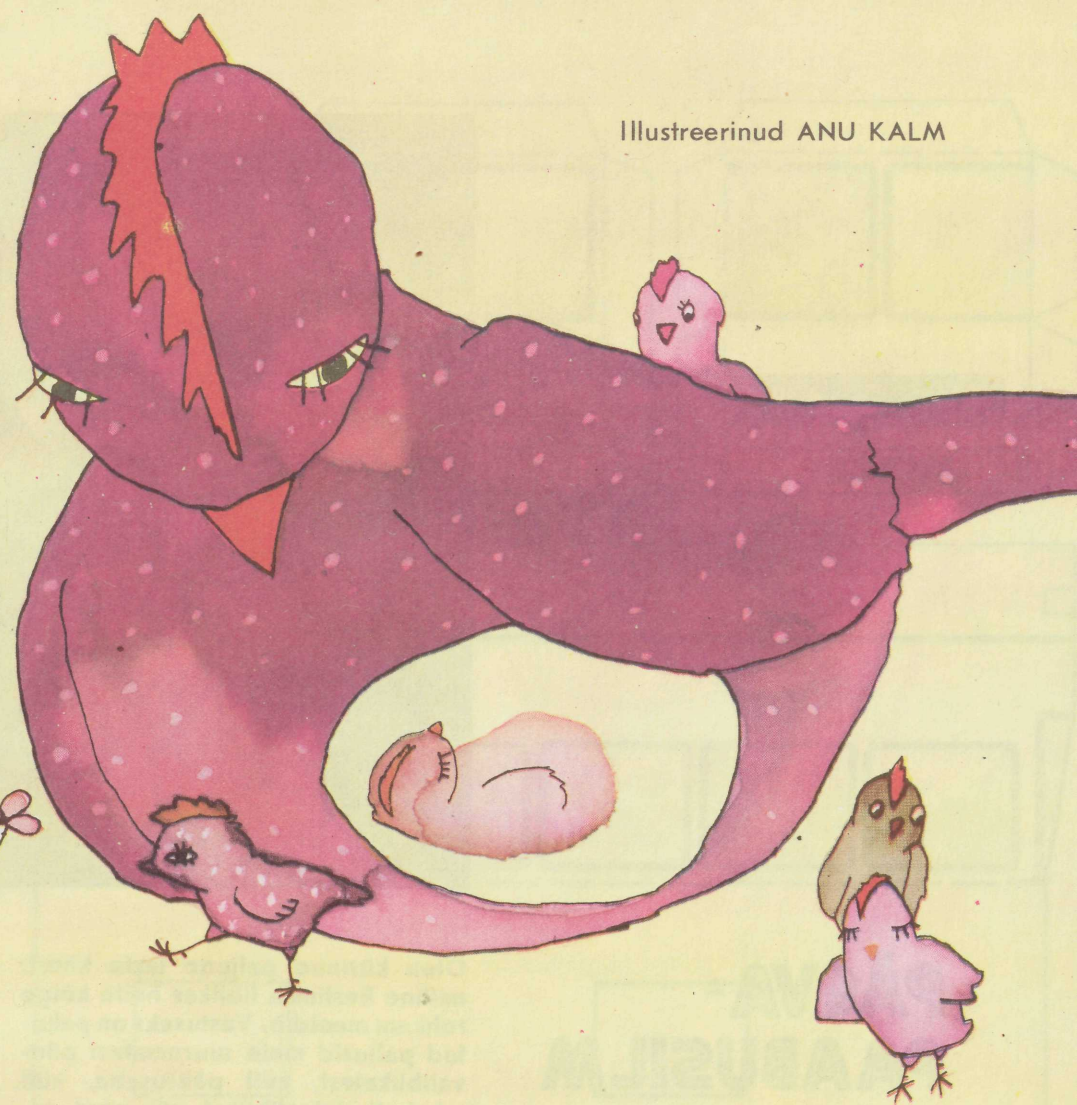
Hommikul, siis kui vaevalt valgeks oli läinud, käisid tihased aknale koputama. Kõhud tühjad, küsivad süüa, oli isa öelnud ning lubanud homme lindudele söögimaja teha.

Sellepärast Andres muretseski. Ta kartis, et kui tihased tagasi tulevad ja söögimaja ei leia, lendavad nad jäädavalt minema. Kaua sa ikka ühest kohast küsimas käid. Tihased peavad siis hoopis kaugele lendama, sest nende lähedal rohkem maju polegi. Hoolimata sellest, et väljas juba hämaruma hakkas, pani Andres end vaikselt riidesse ja läks õue. Seal ei olnudki nii pime, kui aknast paistis. Lumi kiirgas valgust. Hangedes sumbates jõudis Andres isa töötoa akna taha.

JUSTKUI OLEKS TEMA PERENAININE. ÜSKORD PÄRAST NIISUGUST JALUTUSKÄIKU PALUS VANA-EMA LIISIT KANA TAGASI KASTI PANNA. AGA LIISI KARTIS. ÄKKI ON KANAL MUNA KÕHUS. MIS SIIS, KUI TA TÄPIT NII KÕVASTI PIGISTAB, ET MUNA KATKI LÄHEB!

VANAEMA TULI ISE JA VÕTTIS TÄPI ETTEVAATLIKULT SÜLLE. TÄPIT KASTI TÕSTES ÜTLES TA: «NOH, NÜÜD JÄI MUNA KÜLL TERVEKS.» JA JÄIGI. HOMMIKUL OLII KASTIS ILUS SUUR MUNA.

Illustreerinud ANU KALM

Kop-kop, koputas Andres külmast punetava sõrmega aknale. Kop-kop.

«Kes seal koputab?» kostis läbi akna isa hääl.

«Isa! Tihased küsivad süüa!» hüüdis Andres nii kõvasti kui jaksas ning koputas ise ikka edasi.

Mõnda aega oli vaikne. Kas tõesti isa ei kuulnud, mõtles Andres ja koputas uuesti.

Siis käis üks ning nurga tagant kostsid sammud. Isa tuli.

«Läki,» viipas ta Andresele. «Kui juba tihastel selline kambajõmm on, ei siis enam või oodata.»

Koos mindi sauna. Seal tegi isa tavaliselt puutööd.

Hommikul oli Andres juba varakult köögis ja ootas tihaseid. «Ei nad nii vara tule. Väljas pime alles,» seletas ema, kes pliidi ees toimetas.

Mis siis, mõtles Andres ja ootas kannatlikult.

Väljas oli veel hämar, igatahes põles köögis tuligi, kui esimene tihane akna taha ilmus. Nokkis algul söögimaja põrandalt prooviks saiapuru, hüppas siis laes rippuvale rasvatükile ning asus usinalt selle kallale.

Andres vaatas, vaatas ja jooksis siis teise tuppa isa kutsuma.

«Vaata kui hea, et tihased süüa küsida oskavad,» rääkis ta ise. «Kust me muidu teaksime, et neil kõhud tühjad on.»

PÄEVA- PAABUSILM

Pildistanud MÄRT KRUUS

Olen küsinud paljude laste käest, milline Eestimaa liblikas neile kõige rohkem meeldib. Vastuseks on pakutud paljusid meie suurematest päevaliblikatest, küll pääsusaba, küll admiral, leinaliblikat või isegi soolidsset haavalumikut. Kuid päeva-paabusilma pole enam ammu keegi nimetanud. Alles pärast seda, kui oleme kõiki neid liblikaid omavahel võrrelnud, tunnistavad paljud, et päevapaabusilm on tegelikult väga ilus. (Vt. ka ENEKE II köide lk. 246). Kuid nii mõnigi on peettunult lisanud — aga ta on ju nii tavaline.

Umbes 30—40 aastat tagasi oli päevapaabusilm Eestis veel haruldane. Viimastel aastakümnetel on liblika arvukus meil tublisti tõusnud.

Päevapaabusilm on sage külaline meie linnade, alevike ja väiksemate asulate haljasaladel ning parkides. Tihti võib teda kohata ka põlluservadel ja metsateedel. Päevapaabusilma röövikud kasutavad toiduks nõgeseid või humalat. Nii et toidupuudust neil küll karta pole. Päevapaabusilm kuulub koerlibliklaste hulka. Ületalve elab ta täiskasvanud liblikana. Praegu püsivad veel külmad talveilmad ja päevapaabusilmad puhkavad rahulikult oma talvekorterites. Talvituma jäänud liblikaid võib linnades sagedamini leida elumajade pööningutelt, katusealustest, kuuridest ja garaazidest. Ka maal on päevapaabusilmal kergem varjuda inimelamute lähedusse ning siis talveunne jääda.

Tuletage meelde, millist liblikat olete tavaliselt kohanud kevadel esimesena. Sagedasti on selleks päevapaabusilm või koerliblikas. Talvitunud päevapaabusilma võib kohata juuni keskpaigani. Tema järglased ilmuvad välja suve teisel poolel. Nemad peavad vastu pidama järgmise suveni.

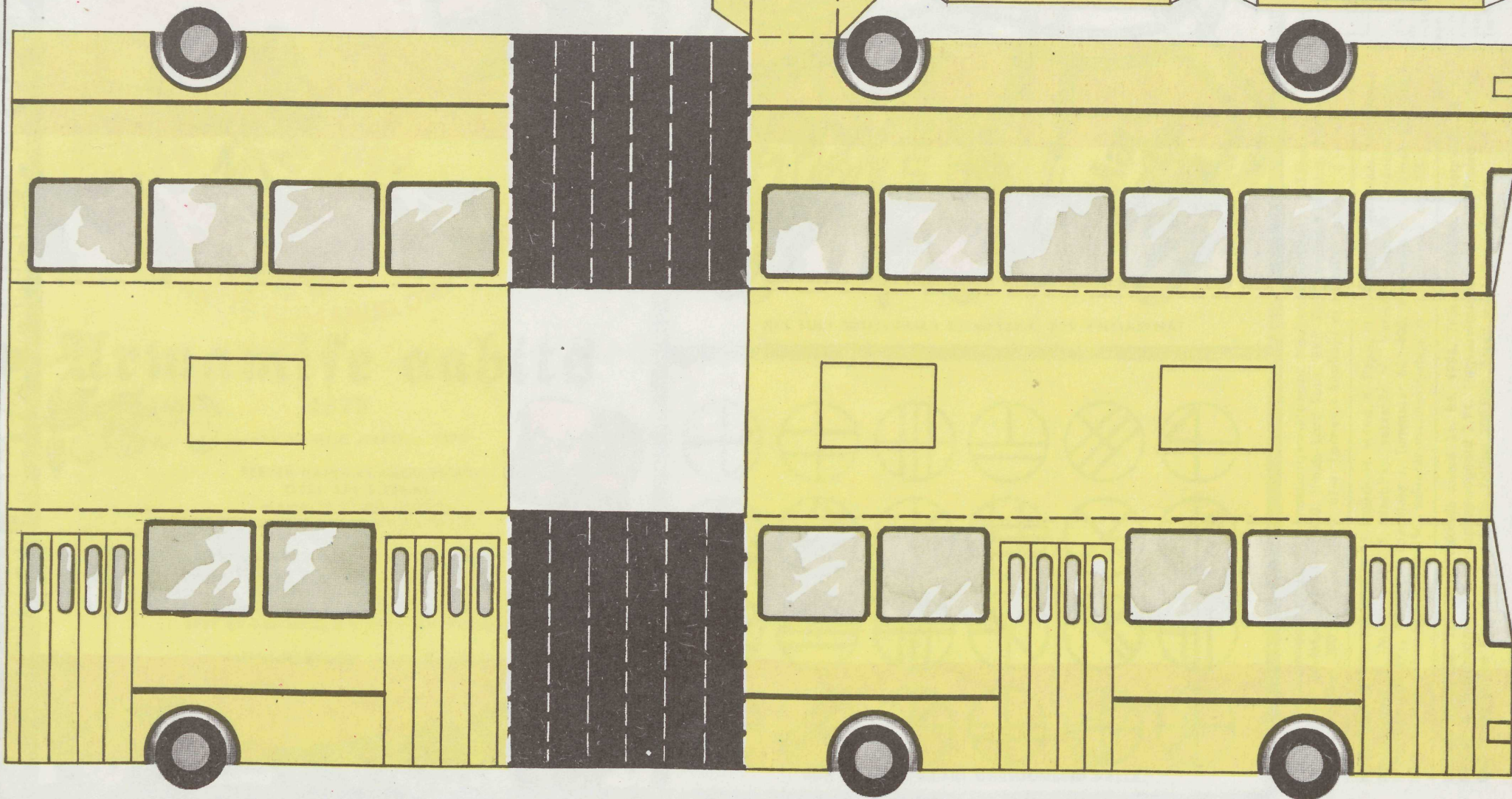
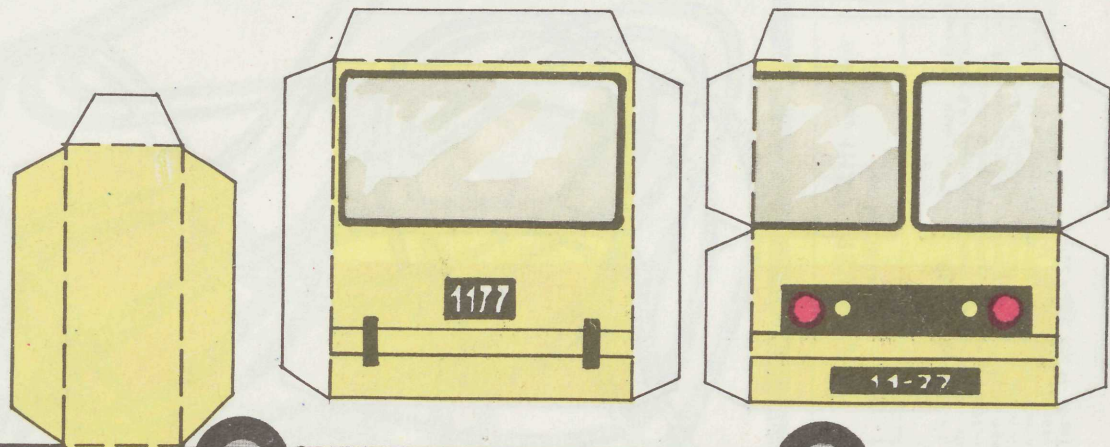
Loodetavasti pole enam kaugel see aeg, mil nad jälle oma rõõmsalt kirjatud tiibadega annavad kevade saabumisest märku. Mõnikord võime neid ringi lendamas näha juba siis, kui lumigi pole jõudnud täielikult ära sulada. Vaadake siis hoolega, kas neegripoisid tema tagatiibadel naeratavad tuttavlikult.

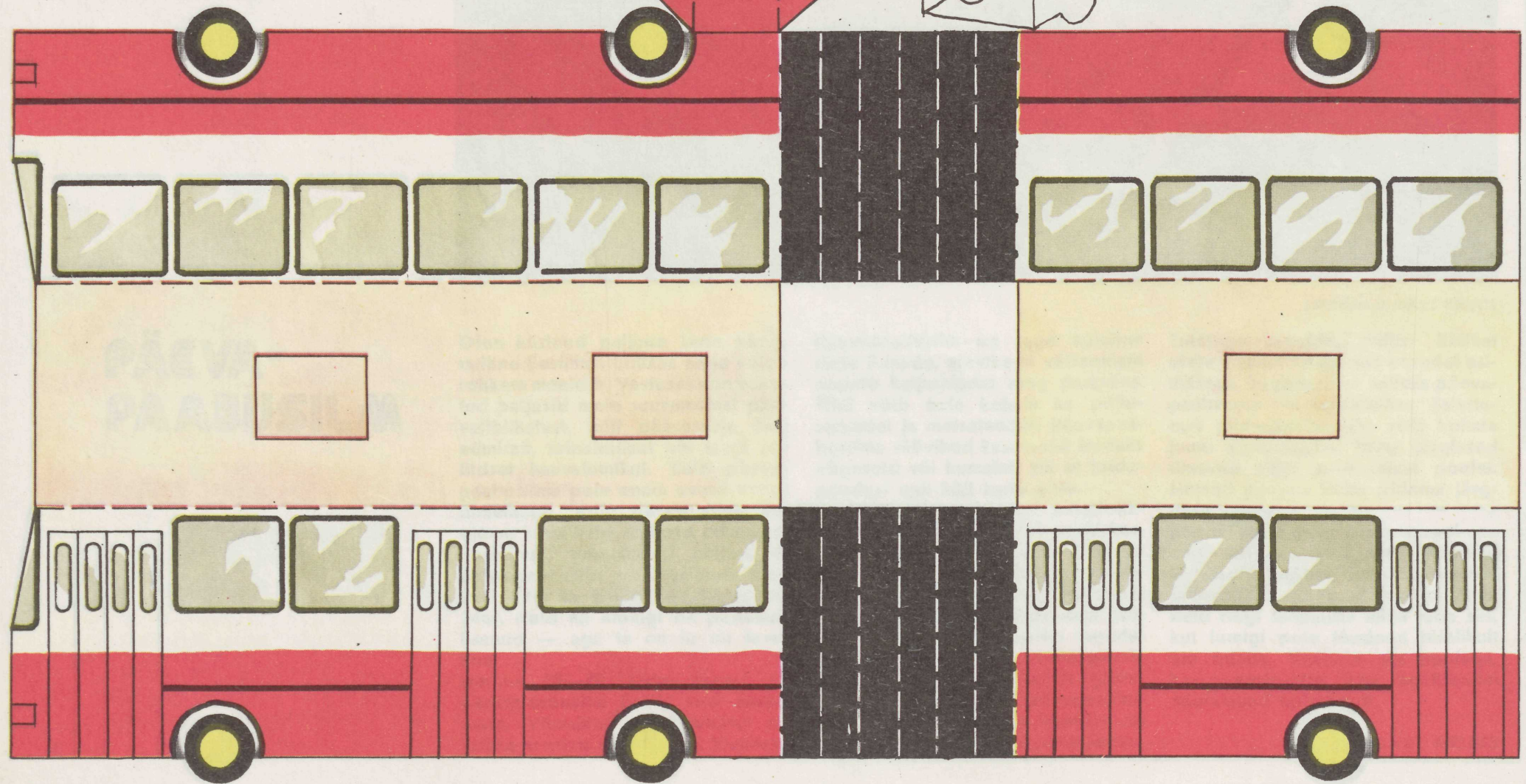
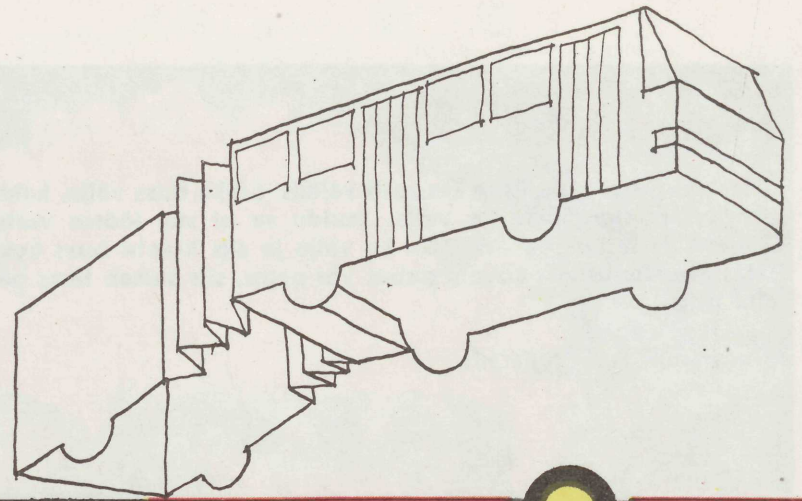
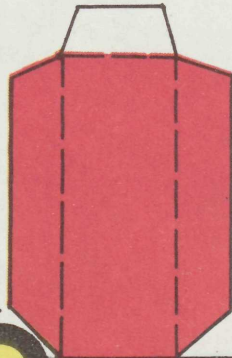
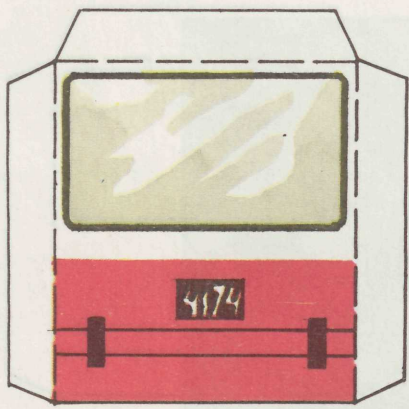
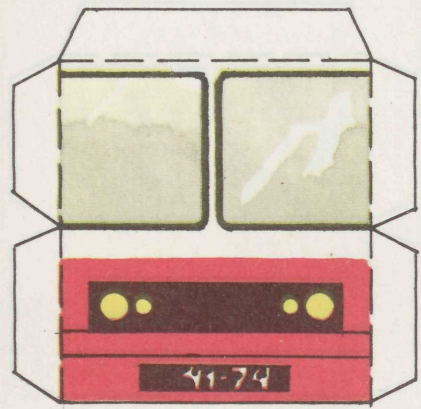
MÄRT KRUUS

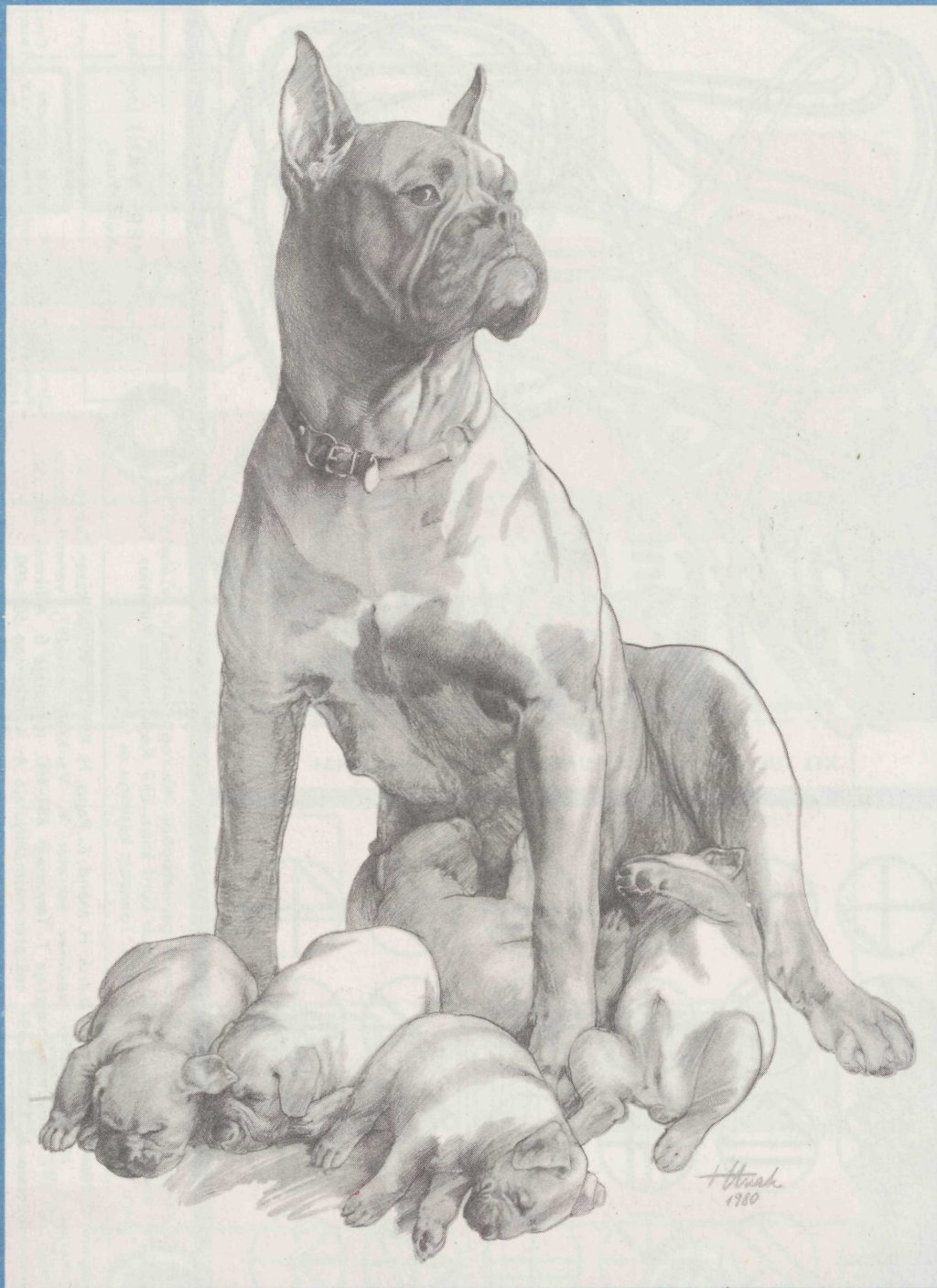
Autobuss

Lõõtsaga bussi saad üsna kergesti valmis. Lõika buss välja, katuses olev valge ruut lõika ka välja. Muidu sa ei saa lõõtsa voltida. Esimene ja tagumine ots lõika ka välja ja siis kleebi buss kokku. Ratastele kleebi alla kõvem paber või papp, siis seisab buss paremini püsti.

Joonistanud HELI VEIGEL

Pliiatsijoonistus

«Bokser.»

HENNO ARRAKU pliiatsijoonistus 1980. a. (40×55 cm)

Pärast paberi leiutamist vajas inimene kirjutusvahendit, millega sellele kirjutada. Algul kirjutati tušiga. Keskajal võeti tarvitusele hõbe- või tinapulk, mis jättis paberile joone. Siis leiti kivim nimega «grafiit». Grafiitpulk oli odavam ja see jättis paberile tumedama joone. Hiljem ümbritseti grafiitpulk puuga ja pliiats oligi valmis. Hariliku pliiatsi südamik on valmistatud grafiidi ja savi segust. Kui savi on südamikus rohkem, siis on pliiats kõvem, kui savi on vähem, on pliiats pehmem. Kõvadele pliiatsitele on peale märgitud T, pehmetele M täht.

Kui laps joonistada tahab, siis võtab ta pliiatsi. Ka kunstnikud kasutavad harilikku pliiatsit.

Kunstnikud võtavad pliiatsi kätte peamiselt kavandite tegemisel. Kuid on kunstnikke, kes kasutavad pliiatsijoonistust kui omaette tehnikat. Pliiatsijoonistus on väga ilmekas. Sellega saab väga täpselt heleda ja tumeda varjundeid edasi anda.

Pliiatsi joon võib olla terav, kerge, pehme, sügav. Eesti kunstis on tuntumad pliiatsijoonistajad Eduard Viiralt ja Günther Reindorff. Tänapäeva eesti kunstnikest teevad palju pliiatsijoonistusi Herald Eelma ja Henno Arrak. Kunstnik Henno Arrak armastab pliiatsijoonistust seepärast, et see tehnika võimaldab täpselt loodust kujutada.